

BBD-19080002040401 Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) Examination

July - 2021

Accounting for Working Capital Decisions

(Group - 1) (New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.
(2) કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

1 VD લિ.ના ઉત્પાદનની એકમદીઠ પડતર નીચે મુજબ છે : 17.5

વિગત	રકમ (રૂ.)
કાચો માલ	70
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	50
પરોક્ષ ખર્ચા	40
કુલ પડતર	<u>160</u>
નફો	<u>20</u>
વેચાણ કિંમત	<u><u>180</u></u>

વધારાની માહિતી :

- (i) ઉત્પાદન 72,000 એકમો છે.
(ii) કુલ ઉત્પાદનનો $\frac{1}{2}$ રોકડ વેચાણ છે.
(iii) રોકડ-બેંક સિલક રૂ. 25,000 રાખવામાં આવે છે.
(iv) કાચામાલનો સ્ટોક 1 માસનો રાખે છે. માલસામાન પ્રક્રિયામાં સરેરાશ $\frac{1}{2}$ માસ માટે રહે છે. તૈયાર માલનો સ્ટોક સરેરાશ 1 માસ માટે રહે છે.
(v) લેણદારો તરફથી 2 માસની શાખ મળે છે. દેવાદારોને 1 માસની શાખ આપવામાં આવે છે.
(vi) મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો $\frac{1}{2}$ માસ અને પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણીનો સમયગાળો 1 માસ છે.
(vii) એવી ધારણા છે કે
- સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન સમાન ધોરણે થયેલ છે.
- મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચા સમાન રીતે થયેલ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી કાર્યશીલ મૂડીની ગણતરી કરો.

- 2 SH લિ. તેની પેદાશ વેચાણ પર 25%ના કાચા નફાના દરે વેચે છે. નીચેની 17.5 માહિતી તા. 31-3-2021ના રોજ પૂરા થતા તેના હિસાબી ચોપડામાંથી લેવામાં આવે છે :

વિગત	રકમ (રૂ.)
વેચાણ : 2 માસની શાખ પર.....	36,00,000
કાચો માલ	9,00,000
ચૂકવેલ મજૂરી :	
સરેરાશ ચૂકવણી સમયગાળો 15 દિવસ	7,50,000
ઉત્પાદન ખર્ચા :	
$\frac{1}{2}$ માસ પછી ચૂકવાય છે.....	9,00,000
વહીવટી ખર્ચા :	
1 માસ પછી ચૂકવાય છે.	4,80,000
વેચાણ-વૃદ્ધિ ખર્ચા :	
અર્ધ વાર્ષિક અગાઉથી ચૂકવાય છે.....	2,10,000

વધારાની માહિતી :

- કાચો માલ પૂરો પાડનાર વેપારી તરફથી કંપનીને 2 માસની શાખ મળે છે.
- કંપની કાચામાલનો 2 માસનો સ્ટોક અને તૈયાર માલનો 1 માસનો સ્ટોક જાળવે છે.
- સાવચેતીના પગલા તરીકે રૂ. 80,000ની લઘુત્તમ રોકડસિલક જાળવવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત માહિતીને આધારે કંપનીની કાર્યશીલ મૂડી શોધો.

- 3 કેથી લિ.ની નીચે આપેલી વિગતો પરથી જુલાઈ થી સપ્ટેમ્બર - 2021 17.5 સુધીનું ત્રણ માસનું રોકડ બજેટ બનાવો :

- તા. 1-7-2021ના રોજ રોકડ-બેંકસિલક રૂ. 2,00,000 છે.
- કુલ વેચાણના 25% રોકડ વેચાણ અને 75% ઉધાર વેચાણ ધારો.
- ઉધાર વેચાણના 30% વેચાણ પછીના મહિનામાં અને બાકીના 70% બીજા મહિનામાં વસૂલ મળે છે.
- ઓગષ્ટ - 2021માં ડિબેન્યર વ્યાજ રૂ. 1,20,000 ચૂકવવાનું છે.
- વેપારીઓએ આપેલ શાખનો ગાળો બે (2) મહિનાનો છે.
- મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો એક મહિનાનો અને પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો $\frac{1}{2}$ માસનો છે.
- પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર મિલકતના ઘસારાના માસિક રૂ. 50,000 લેખેનો સમાવેશ થાય છે.

(viii)	મહિનો 2021	કુલ વેચાણ	ખરીદી	મજૂરી	પરોક્ષ ખર્ચા
	મે	20,00,000	9,00,000	3,50,000	3,00,000
	જૂન	24,00,000	12,00,000	4,50,000	2,60,000
	જુલાઈ	30,00,000	15,00,000	5,00,000	3,80,000
	ઓગષ્ટ	18,00,000	11,00,000	5,20,000	4,00,000
	સપ્ટેમ્બર	26,00,000	10,00,000	5,50,000	4,20,000

4 નીચેની માહિતી પરથી 30 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસ 17.5 માટે રાજ લિ.નું રોકડ અંદાજપત્ર બનાવો :

(i)	માસ 2021	રોકડ વેચાણ	ઉધાર વેચાણ	ખરીદી	અન્ય ખર્ચા
	જૂન	ખરેખર	10,00,000	13,20,000	—
	જુલાઈ	7,63,000	14,00,000	10,00,000	2,50,000
	ઓગષ્ટ	8,50,000	8,00,000	8,40,000	3,10,000
	સપ્ટેમ્બર	7,77,000	16,00,000	7,00,000	2,25,000

(ii) ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ ઓગષ્ટ - 2021માં રૂ. 1,00,000.

(iii) અંદાજેલ માસિક પગાર અને મજૂરી રૂ. 5,30,000.

(iv) 1 જુલાઈ - 2021ના રોજ રોકડ-બેંકસિલક રૂ. 2,30,000.

ઉધાર વેચાણના નાણાં પૈકી 20% રકમ જે મહિને વેચાણ થયું હોય તે મહિને મળે છે. અને બાકીની 80% રકમ બીજે મહિને મળે છે. ઉધાર વેચાણની ઉધરાણી પર જો તે જ માસે નાણાં મળે તો 10% વટાવ આપવામાં આવે છે. અને જો બીજા મહિને નાણાં મળે તો 5% વટાવ આપવામાં આવે છે.

લેણદારોને તરત જ નાણાં ચૂકવાય છે. અથવા 30 દિવસમાં નાણાં ચૂકવાય છે. એવો અંદાજ છે કે 25% જેટલા લેણદારોને તાત્કાલિક નાણાં ચૂકવવા પડે છે.

5 'AB' લિ. પોતાના જાણીતા ગ્રાહકોને વર્તમાન સમયમાં $1\frac{1}{2}$ (દોઢ) માસની 17.5

શાખ આપે છે. હાલ તે પોતાનું ઉત્પાદનનું એકમદીઠ રૂ. 240ની કિંમતે વાર્ષિક 20,000 એકમોનું વેચાણ કરે છે. ઉત્પાદનની એકમદીઠ કુલ પડતર રૂ. 200 છે. અને એકમદીઠ ચલિત પડતર રૂ. 150 છે.

કંપની શાખનીતિ ઉદાર બનાવવાનું વિચારે છે. અને પરિણામે શાખનો સમય વધારીને 3 (ત્રણ) માસ કરવા માંગે છે. તેને લીધે વેચાણમાં 40% વધારો શક્ય બને તેમ છે. કંપનીનો રોકાણ પર સામાન્ય વળતરનો દર 15% છે અને વધારાના વેચાણ પર 5% લેખે ઘાલખાધ વધવાની ધારણા છે.

કંપનીએ નવી શાખનીતિ અપનાવી જોઈએ કે નહિ તે ગણતરી કરી સલાહ આપો.

- 6 મીત કંપની નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે : 17.5
- (i) શાખ પરનું વેચાણ રૂ. 55,00,000.
(ii) એકમદીઠ વેચાણકિંમત રૂ. 250.
(iii) એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ. 190.
(iv) એકમદીઠ સરેરાશ ખર્ચ રૂ. 220.
(v) લેણી રકમની સરેરાશ મુદત 90 દિવસ
- તે કંપની શાખના ધોરણો કડક બનાવવા વિચારે છે. તેનાથી વેચાણ રૂ. 50,00,000નું થશે. તથા લેણી રકમની સરેરાશ મુદત 45 દિવસની થશે. વર્ષના 360 દિવસ ગણવા. ધારો કે ક્રમાણીનો દર 25% છે. કંપનીએ નવી શાખનીતિ અપનાવવી જોઈએ કે નહીં ? તમામ ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.
- 7 (A) 'H & H' કંપની કાયામાલ માટે નીચેની માહિતી આપે છે : 7.5
- માલસામાનની વાર્ષિક જરૂરિયાત 25,000 એકમો.
  - એકમદીઠ કિંમત રૂ. 10.
  - ઓર્ડર મુકવાનો ખર્ચ રૂ. 150.
  - વાર્ષિક વહન ખર્ચ 15%
- આર્થિક વરદી જથ્થાની ગણતરી કરો.
- (B) NV લિ.માં Z પ્રકારના કાયામાલ માટે નીચેની માહિતી આપવામાં આવે છે : 10
- વરદી મુદત ..... 7 થી 11 અઠવાડિયા
  - સરેરાશ વપરાશ દર અઠવાડિયે ..... 900 એકમો
  - લઘુતમ વપરાશ દર અઠવાડિયે ..... 200 એકમો
  - ગુરુતમ વપરાશ દર અઠવાડિયે ..... 1600 એકમો
  - વરદી જથ્થો ..... 11,000 એકમો
- કાયામાલ માટે નીચે પ્રમાણે શોધો :
- (i) વરદી સપાટી, (ii) લઘુતમ સપાટી, (iii) ગુરુતમ સપાટી
- 8 SK ઈન્ડસ્ટ્રીમાં કાયામાલ x અને y અંગે નીચેની માહિતી આપવામાં આવી છે : 17.5
- વરદી મુદત : માલ $x = 3$ થી 5 અઠવાડિયા
માલ $y = 5$ થી 9 અઠવાડિયા
  - લઘુતમ વપરાશ દર અઠવાડિયે 7,000 એકમો
  - સરેરાશ વપરાશ દર અઠવાડિયે 11,000 એકમો
  - ગુરુતમ વપરાશ દર અઠવાડિયે 15,000 એકમો
  - વરદી જથ્થો : માલ $x = 80,000$ એકમો
માલ $y = 1,00,000$ એકમો
- બંને પ્રકારના માલ માટે શોધો :
- (i) વરદી સપાટી (ii) લઘુતમ સપાટી
(iii) ગુરુતમ સપાટી (iv) સરેરાશ સ્ટોક સપાટી

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions carry equal marks.
 (2) Answer any four questions.

1 A per unit cost of production of VD Ltd. is given below: **17.5**

Particulars	Amt. (Rs.)
Raw Material	70
Direct Labour.....	50
Overheads	<u>40</u>
Total Cost	160
Profit	<u>20</u>
Selling Price	<u>180</u>

Additional Information :

- (i) Production is 72,000 units.
- (ii) $\frac{1}{2}$ of the output is sold against cash.
- (iii) Cash on hand and at bank expected to be Rs. 25,000.
- (iv) Raw materials are in stock on average for one month.
Materials are in process, on average for half a month.
Finished goods are in stock on average for one month.
- (v) Credit allowed by creditors is two months. Credit allowed to debtors is one month.
- (vi) Lag in payment of wages is $\frac{1}{2}$ month. Lag in payment of overhead is one month.
- (vii) You may assume that :
  - Production is carried on evenly throughout the year.
  - Wages and overheads accrue similarly.

From above informations, calculate working capital.

2 SH Ltd. sells its products on a gross profit of 25% on sales. The following information is taken from its books of account for the year ended on 31-3-2021 : **17.5**

Particulars	Amt. (Rs.)
Sales at 2 months credit.....	36,00,000
Raw material	9,00,000
Wages paid :	
Average time lag 15 days	7,50,000
Manufacturing expenses :	
paid $\frac{1}{2}$ month in arrears	9,00,000
Administrative expenses :	
Paid one month in arrears	4,80,000
Sales promotion expenses :	
Payable half-yearly in advance	2,10,000

Additional Information :

- (i) The company enjoys two months credit from suppliers of Raw Materials.
- (ii) The company maintains 2 months stock of raw materials and 1 month's stock of finished goods.
- (iii) The minimum cash balance is to be maintained at Rs. 80,000 as precautionary measure.

From above informations calculate working capital.

- 3** From the following information of Kethi Ltd. prepare **17.5**
Cash budget for the three months from July to
September 2021 :

- (i) Cash and Bank balance on 1-7-2021 is Rs. 2,00,000.
- (ii) Assume 25% of total sales are cash sales and 75% of credit sales.
- (iii) 30% of credit sales are realised in the month following sales and the remaining 70% in the next month following.
- (iv) In August - 2021 debenture interest of Rs. 1,20,000 is to be paid.
- (v) The period of credit allowed by suppliers is two (2) months.
- (vi) The time lag in payment of overhead exp. is $\frac{1}{2}$ month and time lag in payment of wages is one month.
- (vii) Overhead expenses include Rs. 50,000 per month for depreciation of fixed assets.

(viii) Month 2021	Total Sales Amt. (Rs.)	Purchases Amt. (Rs.)	Wages Amt. (Rs.)	Overheads Exp. Amt. (Rs.)
May	20,00,000	9,00,000	3,50,000	3,00,000
June	24,00,000	12,00,000	4,50,000	2,60,000
July	30,00,000	15,00,000	5,00,000	3,80,000
August	18,00,000	11,00,000	5,20,000	4,00,000
September	26,00,000	10,00,000	5,50,000	4,20,000

- 4 Prepare a cash budget of Raj Ltd. for three months ended 30th Sep., 2021 based on the following information : 17.5
 (i) Estimated

Months 2021	Cash Sales	Credit Sales	Purchases	Other Exp.
June	Actual	10,00,000	13,20,000	–
July	7,63,000	14,00,000	10,00,000	2,50,000
August	8,50,000	8,00,000	8,40,000	3,10,000
September	7,77,000	16,00,000	7,00,000	2,25,000

- (ii) Interest payable Aug. - 2021 Rs. 1,00,000.
 (iii) Salary and wages estimated monthly Rs. 5,30,000.
 (iv) Cash and bank balance on 1st July, 2021 is Rs. 2,30,000.
 Credit sales are collected 20% in the month in which sales are made and 80% in the month following. Collection from credit sales are subject to 10% discount if the payment is received during the month of sales and 5% if payment is received in the month following.
 Creditors are paid either on prompt or 30 days basis. It is estimated that 25% of creditors are in 'Prompt Category'.

- 5 'AB' Ltd. is now expending $1\frac{1}{2}$ months credit to its selected customers. It sells its products at Rs. 240 each and has an annual sales volume of 20,000 units. At current level of production which matches with sales. The product has a total cost of Rs. 200 per unit and a variable cost of Rs. 150 per unit. 17.5

The company is considering a plan to grant more liberal terms by extending the duration of credit from 3 months and expects the sale to the customer group to go up by 40% in the background of a normal expectation of a 15% return on investment. The company has estimated increased cost of bad-debts losses at 5% of increased sales.

You are required to state with calculations whether it is desirable to introduce changes in credit terms.

- 6** Meet Company provides following details : **17.5**
- (i) Sales on credit Rs. 55,00,000.
  - (ii) Selling price per unit Rs. 250.
  - (iii) Variable cost per unit Rs. 190.
  - (iv) Average cost per unit Rs. 220.
  - (v) Average period of receivables 90 days.
- Company desires to make strong collection policy. Resultantly sales will be Rs. 50,00,000 and average period of receivables will be 45 days. Assume 360 days of the year and rate of earning is 25%.
- Advise whether company should adopt new credit policy ?
All calculations will be considered as part of answer of the sum.
- 7** (A) The details of raw material by 'H & H' Company **7.5**
is given below :
- Yearly requirements of goods.....25,000 units
  - Per unit price ..... Rs. 10
  - Expenses of placing orders ..... Rs. 150
  - Annual expenditure of transportation 15%
- Calculate economic order quantity.
- (B) Following information is given in respect of Z type **10**
raw material is NV Ltd.
- Re-order period ..... 7 to 11 weeks
  - Average consumption ... 900 units per week
  - Minimum consumption 200 units per week
  - Maximum consumption 1600 units per week
  - Ordering quantity ..... 11,000 units
- Find out the following :
- (i) Ordering level (ii) Minimum level, (iii) Maximum level
- 8** The information of SK industry's raw material 'x' and 'y' **17.5**
is given as follows :
- Order duration : Material x = 3 to 5 weeks
Material y = 5 to 9 weeks
  - Minimum consumption per week 7,000 units
  - Average consumption per week 11,000 units
  - Maximum consumption per week 15,000 units
  - Order Quantity : Material x = 80,000 units
Material y = 1,00,000 units
- Find out for both material :
- (i) Order level (ii) Minimum level
  - (iii) Maximum level (iv) Average Stock level